



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної
та архівної справи



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Сучасна українська історіографія
Викладач (-і)	Олександр БОНДАРЕНКО, доктор історичних наук, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-2451
Е-mail:	o.v.bondarenko.un@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / facetoface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська / англійська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіка, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні.

1. Мета і завдання дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає в з'ясуванні здобувачами чітких уявлень щодо наявних у сучасній вітчизняній історичній науці концепцій розв'язання актуальних наукових проблем історичного минулого України та формування у них знань стосовно сутності та основних надбань української історіографії в умовах державної незалежності України, оволодіння практичними навичками роботи з історіографічними джерелами та підготовки історіографічних оглядів.

Завдання: освітня компонента «Сучасна українська історіографія» спрямована на отримання здобувачами важливих і універсальних компетентностей, що пов'язані з розумінням проблем організаційного та методологічного розвитку сучасних історичних досліджень з основних напрямів вітчизняного історіописання наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст., розуміння оцінки місця, значення та функцій сучасної історіографії в системі історичної науки як наукової дисципліни, що призначена визначити проблематику актуальних історичних досліджень, методологічні принципи та методи історичного пізнання, форми та способи популяризації історичних знань.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- об'єктно-предметну сферу та методологічні основи дослідження сучасної української історіографії, її термінологічний інструментарій та структури;
- історію постання та розвитку сучасної української історіографії, політичні, економічні та соціальні процеси на українських теренах;
- і особливості розвитку вітчизняної історичної думки.

уміти:

- критично осмислювати, об'єктивно оцінювати та узагальнювати накопичений вітчизняний та зарубіжний досвід сучасної історіографії;
- критично оцінювати процес формування історичних знань;
- аргументовано оцінювати досягнення минулого та сучасного історичного розвитку;
- аналізувати з історичну наукову літературу, критично оцінюючи та інтерпретуючи її;
- хронологічно узгоджувати процеси, котрі відбувалися на українських землях із загальноєвропейськими тенденціями історичного розвитку;
- використовувати знання здобуті в процесі вивчення дисципліни «Сучасна українська історіографія» у вивченні інших історичних дисциплін та в практичній діяльності.
- **набути соціальних навичок (soft-skills):**
- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнорукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Українська історіографія як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна.

Тема 2. Теоретико-методологічні засади сучасної української історіографії.

Тема 3. Трансформація організаційної структури вітчизняної історичної науки.

Тема 4. Теорія та історія історичної науки у дослідженнях українських істориків.

Тема 5. Напрями досліджень в сучасній українській історіографії.

Тема 6. Парадигма сучасної вітчизняної історіографії.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Академічні й доакадемічні образи української історіографії: Колективна монографія / Відп. ред. та керівник авт. колективу О.А.Удод. К.: НАН України. Ін-т історії України,

- https://chtyvo.org.ua/authors/Udod_Oleksandr/Akademichni_i_doakademichni_obrazy_ukrainskoi_istoriohrafii/
2. Бондаренко О.В. Міста Наддніпрянської України за імперської доби (1785–1917 рр.): історіографічний дискурс: монографія. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2021. 364 с. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/11059/1/dyser.pdf>
 3. Бондар В. Сучасна українська історіографія: підсумки і виклики / В. Бондар // Історіографічні дослідження в Україні. - 2014. - Вип. 25. - С. 95 . - Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/Idvu_2014_25_7
 4. Вжосек В. Історія – культура – метафора. Постановя неklasичної історіографії. Про історичне мислення. К.: Ніка-Центр, 2011. 296 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Wrzosek_Wojciech/Istoriia_-_Kultura_-_Metafora_Pro_istorychne_myslennia/
 5. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: посібник для студентів історичних спеціальностей університетів. Львів, 2007. 312 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Suchasna_svitova_istoriohrafiiia/
 6. Історіографічний словник: навчальний посібник для студентів історичних факультетів університетів, за заг. ред С. Посохова Харків, 2004. 320 с. <https://archive.org/details/istoriohrafichnyjslovnyk>
 7. Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України: Курс лекцій. Чернівці: Золоті литаври, 1999. 520 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Kotsur_Anatolii/Istoriiohrafiiia_istorii_Ukrainy_Kurs_lektsii/
 8. Калакура Я. Методологія історіографічного дослідження. Науково-методичний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016. 320 с.
 9. Калакура Я. С. Українська історіографія: Курс лекцій. К.: Генеза, 2014. 417 с.
 10. Колесник І. І. Українська історіографія XVIII – початку ХХ ст.: навч. посібник. Київ, 2000. 254 с.
 11. Колесник І.І. Українська історіографія. Концептуальна історія. К.: Ін-т історії НАНУ, 2013. 566 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Kolesnyk_Iryna/Ukrainska_istoriohrafiiia_kontseptualna_istoriia/
 12. Кондратюк К. Українська історіографія ХІХ – початку ХХ століть: основні аспекти і концепції. Навчальний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 261 с. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000925>
 13. Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями: колект. монографія / Удод Олександр, Верменич Ярослава, Ковалевська Ольга, Ясь Олексій, НАН України; Ін-т історії України. Київ: Генеза, 2018. 288 с. Режим доступу: <file:///C:/Users/7EDF~1/AppData/Local/Temp/0014217.pdf>
 14. Потульницький В.А. Україна і всесвітня історія: історіософія світової та української історії ХVІІ-ХХ століть. Київ: Либідь, 2002. 478 с.
 15. Реєнт О.П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу // Український історичний журнал. 1999. № 3. С. 3–22. Режим доступу: <http://history.org.ua/JournALL/journal/1999/3/1.pdf>
 16. Стельмах С. П. Історична наука в Україні епохи класичного історизму (ХІХ – початок ХХ століття). Київ, 2005. 378 с.
 17. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми / за ред. Зашкільняка. Львів, 2004. 405 с. https://shron2.chtyvo.org.ua/Zbirka/Ukrainska_istoriohrafiiia_na_zlami_KhKh_i_KhKhI_stolit_zdobutky_i_problemy.pdf?
 18. Яремчук В.П. Українська історіографія: суспільно-політична історія: посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. 288 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yaremchuk_Vitalii/Ukrainska_istoriohrafiiia_suspilno-politychna_istoriia.pdf?

19. Ясь О. В. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті рр. ХХ ст.): монографія: у 2-х ч. Київ, 2014. Ч. 1. 587 с. Ч. 2. 650 с.

Допоміжна

1. Богдашина О. М. Позитивізм в історичній науці в Україні (60-ті рр. ХІХ – 20-ті рр. ХХ ст.): [монографія] / 2-е вид., доп. та переробл. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 560 с.
2. Брайчевський М. Вступ до історичної науки: Навч. Посібник. К.: «КМ Acadimia», 1995. 168 с.
3. Голиш, Г. М. Історія історичної науки від найдавніших часів до кінця ХІХ століття: підручник для студ. ВНЗ зі спец. «Історія». Черкаси: Вертикаль, 2015. 258 с.
4. Дашкевич Я. Дорогами української Кліо: про стан історичної науки в Україні. К., 1993.
5. Плохій С. Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху імперій / Авториз. пер. з англ. М. Климчука. К.: Laurus, 2015. 400 с.
6. Санцевич А.В. Інститут історії України НАН України. Історіографічний нарис. К., 1998. 129 с.
7. Таран Л. Провідні тенденції світової історіографії в ХХ ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки // Укр. іст. журн. 999. № 1. С. 85–91
8. Яковенко Н.М. Вступ до історії. К.: Критика, 2007. 368 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України
5. <http://allbest.ru/union/> - перелік безкоштовних бібліотек повних текстів
6. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники
7. <http://www.vuzlib.net> -економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники)
8. <http://www.nbuv.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського
9. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол № 1 «28» серпня 2023 р.